

Główne wnioski ZPF z analizy projektu ustawy o działalności windykacyjnej i zawodzie windykatora (nr UD435)

1. Projektowana ustawa jest wewnętrznie niespójna (zawiera m.in. niejasne definicje legalne, nieprecyzyjne zakresy kontroli kilku organów nadzoru, nieuzasadnione zakazy prowadzenia czynności windykacyjnych) i doprowadzi do chaosu oraz niepewności prawnej, ale projekt nie jest również skorelowany z innymi regulacjami, które już funkcjonują w obrocie lub nad którymi trwają prace legislacyjne. W projekcie całkowicie pominięto konieczność implementowania aktu prawa unijnego tj. Dyrektywy NPL (do 29.12.2023 r.), której celem jest rozwiązanie problemu nieobsługiwanych kredytów poprzez stworzenie profesjonalnego, uregulowanego rynku aktywów wtórnych. Ustawodawca powinien w pierwszej kolejności przeprowadzić implementację Dyrektywy NPL do prawa krajowego, a nie podejmować próby doraźnego i fragmentarycznego wprowadzania zmian w prawie, zwłaszcza bez szczegółowej analizy oceny ich skutków na gospodarkę i konsumentów. Stoi to w sprzeczności z ideą racjonalnego tworzenia prawa, dlatego też **postulujemy zaprzestanie procedowania projektu ustawy na aktualnym etapie i przeniesienie ciężaru regulacji windykacji na prawidłową implementację Dyrektywy NPL, której celem jest stworzenie zunifikowanego rynku windykacyjnego w całej Unii Europejskiej.**
2. Prowadzenie działalności windykacyjnej na podstawie zezwolenia wydawanego przez Ministra właściwego do spraw gospodarki zastrzeżone zostało jedynie dla podmiotów działających w formie spółki akcyjnej z kapitałem zakładowym na poziomie 5 mln złotych, co należy uznać za wymagania nadmiarowe, które przełożą się na **wyeliminowanie małych i średnich przedsiębiorców z rynku.**
3. Restrykcyjne wymogi stawiane osobom starającym się o licencję windykatora nie znajdują żadnego racjonalnego uzasadnienia, ponieważ wiele z zawodów regulowanych nie stawia kandydatom tak rygorystycznych kryteriów uzyskiwania dostępu do zawodu, w tym naruszających ich prawo do prywatności i sprzecznych z zasadami ochrony ich danych osobowych. Skutkiem uchwalenia projektowanych przepisów będzie zmniejszenie się liczby osób wykwalifikowanych na rynku pracy. Dodatkowo – **ograniczenie windykatora w uprawnieniach do podejmowania czynności windykacyjnych, w szczególności związanych z instytucją sprzeciwu i częstotliwością przeprowadzania rozmów telefonicznych, będzie miało przełożenie na konieczność redukcji etatów i wzrost bezrobocia.**
4. W projekcie ustawy przewidziano **zakaz prowadzenia czynności windykacyjnych względem określonego katalogu osób**, np. osób z niepełnosprawnościami czy osób, które ukończyły 75 rok życia. Wprowadzenie zakazu należy uznać za nieuzasadniony, a jego następstwem może być **całkowite wykluczenie z dostępu tychże konsumentów do oferowanych na rynku usług i produktów.**
5. Projektodawca zupełnie pomija fakt, że **windykacja polubowna stanowi rozwiązanie efektywniejsze i szybsze niż korzystanie z instytucji przymusu państwowego.** Uprawienie osób zobowiązanych do złożenia sprzeciwu spowoduje masowe kierowanie na drogę sądową i egzekucyjną spraw, w których można byłoby zawrzeć korzystną – z punktu widzenia obu stron – ugodę. Polubowne wyegzekwowanie roszczenia przekłada się nie tylko na uniknięcie kosztów związanych z jego dochodzeniem, ale również na uniknięcie obciążania dodatkową pracą organów państwa.
6. Przedstawione w projekcie regulacje, w tym w szczególności **wprowadzenie wspomnianej instytucji sprzeciwu, skrócenie okresu przedawnienia roszczeń wynikających z umowy kredytu konsumenckiego, niekorzystne zmiany dotyczące zobowiązań konsumentów podlegających udostępnieniu jako informacje gospodarcze w biurach informacji gospodarczej, jak również wprowadzenie penalizowanego karnie zakazu windykowania zobowiązań naturalnych stanowią przejaw dyskryminowania wierzycieli i przysługujących im praw.**
7. Ustawodawca deprecjonuje **bezsprzecznie pozytywny wpływ windykacji polubownej** na aspekty gospodarcze i społeczne, bowiem **zmierza ona do zapewnienia prawidłowego obiegu środków pieniężnych, ale również ma na celu poprawę sytuacji osoby zobowiązanej.** Projektowane regulacje zamiast wspierać windykację polubowną, spowodują jej nadmierne sformalizowanie, a w efekcie zupełną jej marginalizację, co przyczyni się do zwiększenia zatorów płatniczych oraz spadku moralności płatniczej osób zobowiązanych.
8. **Zasady prowadzenia windykacji, nie uwzględniają aktualnego zaawansowania technologicznego przedsiębiorców z sektora zarządzania wierzytelnościami.** Ponadto zaproponowane sposoby prowadzenia czynności windykacyjnych należałoby uznać za skrajnie ograniczające windykatorów oraz przedsiębiorstwa windykacyjne w działaniu i pomijające wypracowane przez branżę Zasady Dobrych Praktyk Związku Przedsiębiorstw Finansowych, jedynych na polskim rynku kompleksowych ram wyznaczających zakres przedmiotowy działalności przedsiębiorstw windykacyjnych, obecnych nawet w orzecznictwie Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (jako desygnatu „dobrych obyczajów”, w rozumieniu art. 24 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów).